

[Tredje næstformand.]

4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsettelse af et folketingsudvalg for folketingsåret 1971-72 til at drøfte problemer og modtage information vedrørende fremmedarbejderpolitikken [af Bertel Pedersen m. fl.].

5) Første behandling af:

Forslag til lov om forbud mod civil overlydsflyvning.

6) Første behandling af:

Forslag til lov om foranstaltninger mod forurening af havet med andet end olie.

7) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om foranstaltninger mod forurening af havet med olie og andre materialer.

8) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om husmoderafløsning og hjemmehjælp. (Om udskydelse af revision).

9) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.).

10) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelse af ydelser).

11) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Forhøjelse af grundbeløb m. v.).

12) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. (Tilsyn, refusion, forhøjelse af beløb til personlige fornødenheder).

13) Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til møntlov og forslag til lov om afrunding af visse ørebeløb.

Mødet hævet kl. 16.38.

77. møde.

Fredag den 7. april kl. 10.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om Lønmodtagernes Garantifond.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 26) findes i tidenden sp. 4259).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges med 139 stemmer mod 1.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen m. fl. love. (Undervisningspligtens udvidelse m. v.).

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 106) findes i tidenden sp. 4278, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 1027).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Holger Hansen: Ved lovforslagets anden behandling i onsdags havde venstre sammen med det radikale venstres medlemmer af undervisningsudvalget stillet et ændringsforslag, der gik ud på at udskyde ikrafttrædelsen af undervisningspligtens udvidelse, så der blev samtidigt med reformen. Dette ændringsforslag blev nedstemt. På den baggrund har venstre gerne villet stille et ændringsforslag til tredje behandling, som giver mulighed for det såkaldte pauseår. Jeg kan referere til det beslutningsforslag, der blev vedtaget af folketinget den 30. maj 1969, om en reform af de grundlæggende skoleuddannelser, og hvori der stod i punkt 8:

„Der bør endvidere være mulighed for at afbryde skolegangen efter det 7. skoleår for at prøve erhvervsarbejde eller anden udviklende beskæftigelse, idet den 9-årige undervisningspligt således opfyldes over en 10-årig periode.“

Det er dette synspunkt, venstre gerne har villet fastholde. Det er det, vort ændringsforslag går ud på, og jeg anbefaler at stemme for ændringsforslaget.

Bent Sørensen: På socialdemokratiets vegne vil jeg anbefale, at man stemmer imod det stillede ændringsforslag. Det er jo sådan, at der i lovforslaget, som det nu foreligger, er en dispensationsmulighed for eleverne, så de kan blive fritaget, hvis man skønner, at det er til elevens bedste. Det må erkendes, at hvis vi laver et frivilligt år, således at undervisningen kan gennemføres over 10 år, vil vi komme ud i vanskeligheder, når vi skal have eleverne tilbage, efter at de først har været ude i erhvervslivet. Jeg kunne godt lide at vide, hvordan hr. Holger Hansen vil bære sig ad med at få disse elever tilbage. Det tror jeg bliver meget vanskeligt.

Jeg kan samtidig udtrykke glæde over, at det radikale venstre vil være med til at stemme for lovforslagets endelige vedtagelse.

Flemming Jensen: Det konservative folkepartis medlemmer kan med en enkelt undtagelse ikke tilslutte sig mindretallets ændringsforslag om pauseåret. Hr. Bent Sørensen har nævnt de dispensationsmuligheder, som findes i lovforslaget, som det er nu. Dem skal jeg ikke gennemgå, men blot føje til, at vi er enige i at nære en ganske betydelig skepsis over for mulighederne for at få de unge tilbage til uddannelsen efter et sådant arbejds- eller sabbatår.

Samuelson: For det første tror jeg, det vil dreje sig om uendelig få elever, der kan få brug for et sådant pauseår. For det andet mener jeg, som det allerede er sagt, at den dispensationsmulighed, der gives mulighed for nu, måske giver større frihed end det såkaldte pauseår. Jeg skal dog gøre opmærksom på, at der er enkelte i den radikale gruppe, som er tilhængere af pauseåret.

Maigaard: Vi kan ikke stemme for venstres ændringsforslag af to grunde:

For det første fordi det er muligt at få et pauseår, hvis man bruger den dispensationsbestemmelse, som lovforslaget indeholder. Man har ingen automatisk ret til det, men går man vejen om skolenævnene, kan man få pauseåret, hvis det skønnes ønskeligt og rigtigt. Det synes jeg er en socialt rigtigere måde at lave det på, fordi de elever, der har brug for at blive i skolen, så ikke bare siver ud. For det andet kan vi ikke gå ind for ændringsforslaget, fordi det miljøskifte, som pauseåret skulle give mulighed for, og som er en god ting, nok bliver mere reelt med de nye bestemmelser om støtte til ungdoms- og efterskoler, end det var tidligere. Jeg synes altså, at både miljøskiftet og pauseåret er tilgodeset i lovforslaget, som det nu foreligger.

Undervisningsministeren (Knud Heinesen): Med ændringsforslaget i tillægsbetænkningen har venstre endnu en gang bragt spørgsmålet om et pauseår ind i debatten, og det giver mig anledning til at sige, at jeg ikke tror på pauseåret som en generel mulighed allerede efter 7. eller 8. skoleår.

Det er muligt, at man kan fremvise endog adskillige eksempler på, at det under den

[Undervisningsministeren.]

hittidige ordning er lykkedes ved hjælp af en sådan afbrydelse af skoleforløbet at skabe forøget motivation hos eleverne for fortsat skolegang og uddannelse. Men man må huske, at disse eksempler under alle omstændigheder ligger 2-3 år tilbage i tiden, og at de bliver færre og færre. De repræsenterer efter mit skøn et forældet uddannelsesmønster, som jeg ikke synes det kan være lovgivningens sag at fastholde, når vi dog er enige om — og det forstod jeg vi var — at 7 års skolegang er for ringe en ballast at gå ud på arbejdsmarkedet med. Jeg mener altså ikke, at det kan være rigtigt, at vi af rent pædagogiske grunde skal lade de unge bruge 1 år af deres liv på selv at gøre denne måske temmelig bitre erfaring.

Havde vi så endda sikkerhed for, at alle med den erkendelse ville komme tilbage i uddannelsessystemet. Men det har vi ikke. Vi kan nemlig i dag opvise mindst lige så mange eksempler på, at de bliver derude af den ene eller af den anden grund. Det kan være økonomi, det kan være miljøets tradition, det kan være manglende lyst til at sætte sig sammen med dem, der er 1 år yngre, eller det kan være manglende kraft og overskud til at gå kursusvejen, som jo i flere henseender er mere krævende.

Det er denne gruppe af for tidligt „båsede“ elever, vi gerne skulle fange med denne lovgivning. Men vi vil ikke være med til at tvinge dem tilbage, når de først er uden for skolens regie, og jeg går ud fra som givet, at venstre heller ikke vil være tilhængere af det. Jeg tror, som jeg tidligere har sagt det, heller ikke, at det vil være hensigtsmæssigt. Derfor ser jeg ingen anden udvej, end at vi fastholder det kontinuerlige 9-årige undervisningsforløb som det normale mønster, der kun kan fraviges i helt specielle tilfælde. Sker det, må det på den anden side accepteres, at undervisningspligten opfyldes ved den erhvervsmæssige uddannelse, sådan at de pågældende ikke bliver belastet af noget efterslæb. Det hindrer selvfølgelig ikke, at de unge så at sige selv be-

tragter deres sidespring som et pauseår og frivilligt vender tilbage til fortsat almen uddannelse. Det skal de naturligvis være velkomne til.

Jeg kan altså ikke anbefale at stemme for det af venstre stillede ændringsforslag. Men jeg vil gerne endnu en gang takke udvalget for en udførlig behandling af lovforslaget, som på mange punkter har medført forbedringer og på andre punkter ændringer, som jeg meget håber og tror vil vise sig at være forbedringer. Jeg anbefaler altså tinget at stemme for lovforslaget i den affattelse, det har nu efter afstemningen ved anden behandling.

Holger Hansen: Jeg skal ikke optage nogen debat her ved tredje behandling, ej heller med undervisningsministeren, men kun gøre den enkelte bemærkning, at vor begrundelse for ændringsforslaget netop er at give de skoletrætte en inspiration til at vende tilbage ved at prøve andet i mellemtiden.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslaget.

Ændringsforslaget

forkastedes med 116 stemmer mod 28; 3 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Holger Hansen: Venstre stemte ved anden behandling for alle ændringsforslagene og har altså allerede ved anden behandling erkendt, at lovforslaget siden dets fremsættelse er blevet væsentligt forbedret. Vi har til gengæld ikke kunnet få vort væsentligste synspunkt og samtidigheden mellem undervisningspligtens udvidelse og den øvrige reform tilgodeset.

På baggrund af de forhandlinger og afstemninger, der har været, har vi derfor besluttet at ville undlade at stemme for lovforslaget ved denne tredje behandling.

Samuelson: Efter afstemningen ved anden behandling og den nu sidst foretagne afstemning vil det radikale venstre stemme for lovforslaget, idet vi mener, at der er mange forbedringer i forhold til det, der forelå ved første behandling. Vi skal dog alligevel udtrykke vor betænkelighed ved netop at få gennemført loven i et år, hvor der er så stor lærermangel.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 123 stemmer; 23 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om begrænsning af svovlindhold m. v. i brændsel.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 56) findes i tidenden sp. 1846, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 991).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

H. C. Toft Ved første behandling af dette lovforslag, der jo i vidt omfang giver bemyndigelser til forureningsministeren, gav jeg udtryk for, at jeg, når ministeren ville foretage større dispositioner og udstede bekendtgørelser og cirkulærer, fandt det rigtigt, at et udvalg fra folketinget blev gjort bekendt dermed. Jeg er derfor tilfreds med, at ministeren over for udvalget, hvilket også fremgår af betænkningen, har bekræftet, at når det drejer sig om større dispositioner og udstedelse af cirkulærer og bekendtgørelser både vedrørende dette og andre lovforslag om forurening, vil han redegøre for over for det udvalg i folketinget, der behandler forureningsproblemer, hvilke beslutninger ministeren har til hensigt at tage.

Ved første behandling blev rejst spørgsmålet om at blande svovrlig og svovlfattig olie, der importeredes, og der er også fra Danske Elværkers Forening rettet en henvendelse til udvalget herom. Ministeren har over for udvalget bekræftet, at det er muligt at importere svovrlig olie, hvis svovlindholdet i den olieblending, der forbrændes, ikke overstiger de grænser, der er fastsat i bekendtgørelsen. På samme måde har ministeren over for udvalget bekræftet, at han har til hensigt, hvis forholdene taler derfor, at give dispensation, når der forekommer en binding af svovl i fremstillingsprocessen, således at svovlindholdet derefter ikke er så stort, at der er risiko ved det.

Vi har også i udvalget drøftet, om det ikke havde været bedst, om man havde en samlet administration af alle forhold vedrørende luftforurening fra oliiefyr, og henstillet til ministeren at overveje det. Jeg er bekendt med, at et andet lovforslag vedrørende partikelforurening behandles i et andet udvalg i folketinget, og det er altså et koordinerende arbejde på disse to områder, der i særlig grad er tænkt på. Vi har ikke i udvalget haft mulighed for at konstatere, om det ville være praktisk og rigtigt, om partikelforureningsager lå hos ministeren, men der er altså fra udvalget en henstilling om at drage omsorg for i videst muligt omfang at koordinere forureningsarbejdet på dette område.

Med disse bemærkninger vil jeg sige, at det konservative folkeparti er tilfreds med lovforslaget, og kan give det vor anbefaling.

Arne Christiansen: Ved første behandling af dette lovforslag, som jo er det første i en række, vi kan vente fra ministeren for forureningsbekæmpelse, fremgik det, at der var principiel enighed — jeg kunne fristes til at sige: selvfølgelig — om løsning af de mange påtrængende forureningsproblemer. Herom bør der ikke herske tvivl. Ingen underkendte heller det problem, som dette lovforslag beskæftiger sig med, selv om der ikke var udelt enighed om prioriteringen af opgaverne på forureningsbekæmpelsesområdet. Udvalgsarbejdet har tjent til at belyse flere aspekter, som omfattes af dette lovforslag, og vi kan derfor fra venstres side på enkelte undtagelser nær stille os særdeles positivt over for det.